

# БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР



## САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган аймгийн Бугат сумын цэцэрлэгийн 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: БУА-2024/188/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:

[www.audit.mn](http://www.audit.mn)

Булган аймаг

2024 он

Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,  
тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ

Утас: 70342580 Цахим хаяг: [erdeneb@audit.gov.mn](mailto:erdeneb@audit.gov.mn)

Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол

Утас: 70342716 Цахим хаяг: [enkhtsoodolj@audit.gov.mn](mailto:enkhtsoodolj@audit.gov.mn)

“Бэйкер Тилли Далайван Аудит” ХХК-ийн Орхон аймаг дахь  
салбарын захирал: Д.Мягмарсүрэн

Утас: 99030170 Цахим хаяг: [dalaivan.orkhon@gmail.com](mailto:dalaivan.orkhon@gmail.com)

“Бэйкер Тилли Далайван Аудит” ХХК-ийн Орхон аймаг дахь  
салбарын Аудитор: Б.Пүрэвсүрэн

Утас: 99921600 Цахим хаяг: [dalaivan.orkhon@gmail.com](mailto:dalaivan.orkhon@gmail.com)

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ



**БУЛГАН АЙМГИЙН  
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,  
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082  
Утас/Факс: 7034-2580  
E-mail: bulgan@audit.gov.mn

2024.02.23 № 158

танай \_\_\_\_\_ ны № \_\_\_\_\_ т

БУГАТ СУМЫН ЦЭЦЭРЛЭГИЙН  
ЭРХЛЭГЧ М.МӨНХТУЯА ТАНАА

**Өөрчлөлтгүй дүгнэлт**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Бугат сумын цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бугат сумын цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

**Дүгнэлтийн үндэслэл**

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

**Асуудлыг онцолсон хэсэг**

Тайлант онд Төрийн албан хаагчдын цалин хөлс нэмэгдсэн ба улсын төсвөөс 219396.4 мянган төгрөгийн санхүүжилт, орон нутгийн төсвөөс 49998.1 мянган төгрөгийн нийт 269396.5 мянган төгрөгийн санхүүжилт авсан нь өмнөх онтой харьцуулахад 5279.0 мянган төгрөгөөр буюу 19.9 хувиар өссөн байна.

**Аудитын гол асуудал**

Боловсролын байгууллага гүйцэтгэлд суурилсан төсвөөр санхүүжүүлэх болсноор сургуулийн өмнөх боловсрол олгох хөтөлбөрөөс хэрэгжүүлэх арга хэмжээ 9 болж зардлын зүйл анги багасаж, ихэнх зардал бараа үйлчилгээний бусад зардлаас зарцуулах болсон байна.

Байгууллагын 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд зургаан зорилтын хүрээнд гучин есөн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, батлуулсан бөгөөд

006020408

гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 94.4 хувийн биелэлтэйгээр дүгнэгдсэн байна.

#### **Бусад асуудлын хэсэг**

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ. 2023 онд нүүдлийн гэр цэцэрлэгийн арга хэмжээний хүрээнд хамран сургах тойргийн 2-5 насны 409 хүүхдийг 20 хоногийн хугацаанд хамруулсан ба уг арга хэмжээний хүрээнд 4,513.9 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг зарцуулсан байна.

#### **Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага**

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

#### **Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага**

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,  
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР



Б.ЭРДЭНЭ

## 2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

### 2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

| Дансны код  | Балансын үзүүлэлт   | Эхний үлдэгдэл               | Эцсийн үлдэгдэл              |
|-------------|---|------------------------------|------------------------------|
| <b>1</b>    | <b>ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН</b>  | <b><u>69,562,976.79</u></b>  | <b><u>94,132,251.50</u></b>  |
| <b>31</b>   | <b>МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ</b>   | 15,243,752.11                | 34,767,323.92                |
| <b>312</b>  | <b>Банкинд байгаа бэлэн мөнгө</b>                                     | 15,243,752.11                | 34,767,323.92                |
| <b>3121</b> | <b>Төгрөг</b>   | 15,243,752.11                | 34,767,323.92                |
| 31211       | Төрийн сангийн харилцах   | 15,243,752.11                | 34,767,323.92                |
| <b>33</b>   | <b>АВЛАГА</b>   | 871,312.48                   | 834,833.73                   |
| 33100       | Ажиллагчидтай холбогдсон авлага                                       | 871,312.48                   | 834,833.73                   |
| <b>35</b>   | <b>БАРАА МАТЕРИАЛ</b>   | 53,447,912.20                | 58,530,093.85                |
| <b>351</b>  | <b>Түүхий эд материал</b>   | 150,000.00                   | 10,706,906.00                |
| 35110       | Тусгай зориулалттай материал  | -                            | 10,556,906.00                |
| 35130       | Эм боох материал  | 150,000.00                   | 150,000.00                   |
| <b>354</b>  | <b>Хангамжийн материал</b>  | 53,297,912.20                | 47,823,187.85                |
| 35410       | Бичиг хэргийн материал  | 1,150,300.00                 | 1,218,300.00                 |
| 35420       | Аж ахуйн материал   | 46,455,536.96                | 44,259,092.85                |
| 35460       | Хүнсний материал  | 5,692,075.24                 | 2,345,795.00                 |
| <b>2</b>    | <b>ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН</b>                                    | <b><u>416,129,642.76</u></b> | <b><u>397,535,131.39</u></b> |
| <b>39</b>   | <b>ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ</b>   | 416,129,642.76               | 397,535,131.39               |
| <b>392</b>  | <b>Биет хөрөнгө</b>   | 397,522,642.76               | 379,265,631.39               |
| 39201       | Барилга, байгууламж, орон сууц  | 415,456,266.20               | 424,773,266.20               |
| 39202       | Хуримтлагдсан элэгдэл   | (31,958,174.28)              | (63,916,348.56)              |
| 39205       | Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)                                     | 16,247,100.00                | 16,600,600.00                |
| 39206       | Хуримтлагдсан элэгдэл   | (8,625,673.16)               | (8,376,063.56)               |
| 39207       | Тавилга, аж ахуйн эд хогшил   | 6,867,800.00                 | 6,867,800.00                 |
| 39208       | Хуримтлагдсан элэгдэл   | (4,370,026.98)               | (5,310,307.02)               |
| 39214       | Бусад үндсэн хөрөнгө  | 2,690,000.00                 | 9,094,000.00                 |
| 39215       | Хуримтлагдсан элэгдэл   | (383,833.02)                 | (2,066,499.67)               |
| 39217       | Ном   | 1,599,184.00                 | 1,599,184.00                 |
| <b>393</b>  | <b>Биет бус хөрөнгө</b>   | 18,607,000.00                | 18,269,500.00                |
| 39301       | Програм хангамж   | 1,600,000.00                 | 1,600,000.00                 |
| 39302       | Хуримтлагдсан элэгдэл   | (925,000.00)                 | (1,262,500.00)               |
| 39303       | Бусад биет бус хөрөнгө  | 17,932,000.00                | 17,932,000.00                |
| <b>3</b>    | <b>НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II</b>                                    | <b><u>485,692,619.55</u></b> | <b><u>491,667,382.89</u></b> |
| <b>4</b>    | <b>НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР</b>   | <b><u>666,071.00</u></b>     | <b>-</b>                     |
| <b>41</b>   | <b>БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР</b>                                      | 666,071.00                   | -                            |
| <b>413</b>  | <b>Өглөг</b>  | 666,071.00                   | -                            |
| 41310       | Ажилчидтай холбогдсон өглөг   | 666,071.00                   | -                            |
| <b>5</b>    | <b>ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН</b>                                       | <b><u>485,026,548.55</u></b> | <b><u>491,667,382.89</u></b> |
| <b>51</b>   | <b>Засгийн газрын хувь оролцоо</b>                                    | 485,026,548.55               | 491,667,382.89               |
| 511         | Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан | 30,743,762.67                | 30,743,762.67                |
| 51101       | Өмч: - төрийн   | 17,932,000.00                | 30,743,762.67                |
| <b>512</b>  | <b>Хуримтлагдсан үр дүн</b>   | 453,340,864.12               | 459,981,698.46               |
| 51210       | Өмнөх үеийн үр дүн  | 453,340,864.12               | 453,340,864.12               |
| 51220       | Тайлант үеийн үр дүн  | -                            | 6,640,834.34                 |
| 51300       | Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү                                      | 941,921.76                   | 941,921.76                   |
| <b>6</b>    | <b>ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V</b>                    | <b><u>485,692,619.55</u></b> | <b><u>491,667,382.89</u></b> |

## 2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

| Дансны код  | Үзүүлэлт  | Өмнөх оны гүйцэтгэл   | Тайлант оны гүйцэтгэл |
|-------------|---|-----------------------|-----------------------|
| <b>1</b>    | <b>ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)</b>                              | <b>245,690,929.20</b> | <b>298,229,356.00</b> |
| <b>12</b>   | <b>ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО</b>  | <b>21,015,529.20</b>  | <b>28,832,900.00</b>  |
| <b>120</b>  | <b>Нийтлэг татварын бус орлого</b>                                  | 21,015,529.20         | 28,832,900.00         |
| 120004      | Төсөв байгууллагын өөрийн орлого                                    | 21,015,529.20         | 28,832,900.00         |
| 1200017     | Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө                    | 5,833,200.00          | 19,194,500.00         |
| 1200018     | Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Бараа материал                    | 15,182,329.20         | 9,638,400.00          |
| <b>13</b>   | <b>ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО</b>                                | <b>224,675,400.00</b> | <b>269,396,456.00</b> |
| <b>1310</b> | <b>Улсын төвлөрсөн төсвөөс</b>                                      | 179,327,500.00        | 219,398,400.00        |
| 131001      | Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт                                   | 179,327,500.00        | 219,398,400.00        |
| <b>1320</b> | <b>Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих</b>                               | 45,347,900.00         | 49,998,056.00         |
| 132001      | Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/ | 45,347,900.00         | 49,998,056.00         |
| <b>2</b>    | <b>ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН</b>                                  | <b>255,516,600.95</b> | <b>291,588,521.66</b> |
| <b>21</b>   | <b>УРСГАЛ ЗАРДАЛ</b>  | <b>255,516,600.95</b> | <b>291,588,521.66</b> |
| <b>210</b>  | <b>БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ</b>                              | 247,087,699.31        | 288,928,956.45        |
| <b>2101</b> | <b>Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил</b>                            | 117,743,162.40        | 148,618,462.48        |
| 210101      | Үндсэн цалин  | 89,858,314.40         | 112,011,861.48        |
| 210102      | Нэмэгдэл  | 21,830,184.00         | 33,042,949.00         |
| 210104      | Урамшуулал  | 6,054,664.00          | 3,563,652.00          |
| <b>2102</b> | <b>Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл</b>               | 14,990,451.27         | 18,834,223.46         |
| 210201      | Тэтгэврийн даатгал  | 10,268,887.35         | 12,847,901.11         |
| 210202      | Тэтгэмжийн даатгал  | 1,200,695.43          | 1,518,828.15          |
| 210203      | ҮОМШӨ-ний даатгал   | 947,116.29            | 1,206,122.54          |
| 210204      | Ажилгүйдлийн даатгал  | 227,230.97            | 288,935.56            |
| 210205      | Эрүүл мэндийн даатгал   | 2,346,521.23          | 2,972,436.10          |
| <b>2103</b> | <b>Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал</b>                    | 38,208,276.86         | 46,538,490.79         |
| 210301      | Гэрэл, цахилгаан  | 1,245,396.86          | 2,010,442.79          |
| 210302      | Түлш, халаалт   | 36,762,880.00         | 44,378,048.00         |
| 210303      | Цэвэр, бохир ус   | 200,000.00            | 150,000.00            |
| <b>2105</b> | <b>Нормативт зардал</b>   | 14,390,983.34         | 24,712,530.24         |
| 210501      | Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл                                     | 30,000.00             | -                     |
| 210502      | Хоол, хүнс  | 14,360,983.34         | 24,712,530.24         |
| <b>2106</b> | <b>Эд хогшил, урсгал засварын зардал</b>                            | 1,000,000.00          | 800,000.00            |
| 210604      | Урсгал засвар   | 1,000,000.00          | 800,000.00            |
| <b>2108</b> | <b>Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж</b>     | 234,591.00            | 471,600.00            |
| 210806      | Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ                                     | 234,591.00            | 471,600.00            |
| <b>2109</b> | <b>Бараа үйлчилгээний бусад зардал</b>                              | 60,520,234.44         | 48,953,649.48         |
| 210901      | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                                     | 19,891,590.00         | 9,430,138.11          |
| 210902      | Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх                                   | 2,492,050.00          | 1,734,500.00          |
| 210903      | Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол                                  | 38,136,594.44         | 37,789,011.37         |
| <b>213</b>  | <b>УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ</b>   | 8,428,901.64          | 2,659,565.21          |
| <b>2132</b> | <b>Бусад урсгал шилжүүлэг</b>                                       | 7,524,100.00          | -                     |
| 213209      | Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал                             | 7,524,100.00          | -                     |

Булган аймгийн Бугат сумын цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын тайлан

|        |  |                |              |
|--------|--|----------------|--------------|
| 2133   | Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг                          | 904,801.64     | -            |
| 213303 | Төвлөрүүлэх шилжүүлэг  | 904,801.64     | -            |
| 2134   | Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт | -              | 2,659,565.21 |
| 213403 | Төвлөрүүлэх шилжүүлэг  | -              | 2,659,565.21 |
| 3      | ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)                                   | (9,825,671.75) | 6,640,834.34 |
| 5      | НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)  | (9,825,671.75) | 6,640,834.34 |

### 2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

| Дансны код | Үзүүлэлт  | Өмнөх оны гүйцэтгэл   | Тайлант оны гүйцэтгэл |
|------------|---|-----------------------|-----------------------|
| 1          | ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)                              | <b>224,675,400.00</b> | <b>269,396,456.00</b> |
| 13         | ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО                                       | <b>224,675,400.00</b> | <b>269,396,456.00</b> |
| 1310       | Улсын төвлөрсөн төсвөөс   | 179,327,500.00        | 219,398,400.00        |
| 131001     | Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт                                   | 179,327,500.00        | 219,398,400.00        |
| 1320       | Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих                                      | 45,347,900.00         | 49,998,056.00         |
| 132001     | Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/ | 45,347,900.00         | 49,998,056.00         |
| 2          | НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)                               | <b>209,431,647.89</b> | <b>249,872,884.19</b> |
| 21         | УРСГАЛ ЗАРДАЛ   | <b>209,431,647.89</b> | <b>249,872,884.19</b> |
| 210        | БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ                                     | <b>201,002,746.25</b> | <b>247,213,318.98</b> |
| 2101       | Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил                                   | 117,077,091.40        | 149,284,533.48        |
| 210101     | Үндсэн цалин  | 89,192,243.40         | 112,677,932.48        |
| 210102     | Нэмэгдэл  | 21,830,184.00         | 33,042,949.00         |
| 210104     | Урамшуулал  | 6,054,664.00          | 3,563,652.00          |
| 2102       | Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл                      | 14,927,476.99         | 18,797,744.71         |
| 210201     | Тэтгэврийн даатгал  | 10,205,913.07         | 12,811,422.36         |
| 210202     | Тэтгэмжийн даатгал  | 1,200,695.43          | 1,518,828.18          |
| 210203     | ҮОМШӨ-ний даатгал   | 947,116.29            | 1,206,122.51          |
| 210204     | Ажилгүйдлийн даатгал  | 227,230.97            | 288,935.56            |
| 210205     | Эрүүл мэндийн даатгал   | 2,346,521.23          | 2,972,436.10          |
| 2103       | Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал                           | 38,208,276.86         | 46,538,490.79         |
| 210301     | Гэрэл, цахилгаан  | 1,245,396.86          | 2,010,442.79          |
| 210302     | Түлш, халаалт   | 36,762,880.00         | 44,378,048.00         |
| 210303     | Цэвэр, бохир ус   | 200,000.00            | 150,000.00            |
| 2105       | Нормативт зардал  | 18,539,100.00         | 21,366,250.00         |
| 210502     | Хоол, хүнс  | 18,539,100.00         | 21,366,250.00         |
| 2106       | Эд хогшил, урсгал засварын зардал                                   | 1,000,000.00          | 800,000.00            |
| 210604     | Урсгал засвар   | 1,000,000.00          | 800,000.00            |
| 2108       | Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж            | 293,501.00            | 469,500.00            |
| 210806     | Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ                                     | 293,501.00            | 469,500.00            |
| 2109       | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                                     | 10,957,300.00         | 9,956,800.00          |
| 210901     | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                                     | 8,729,900.00          | 8,548,200.00          |
| 210902     | Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх                                   | 2,227,400.00          | 1,408,600.00          |

Булган аймгийн Бугат сумын цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын тайлан

|        |   |                      |                      |
|--------|---|----------------------|----------------------|
| 213    | <b>УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ</b>   | <b>8,428,901.64</b>  | <b>2,659,565.21</b>  |
| 2132   | <b>Бусад урсгал шилжүүлэг</b>   | 7,524,100.00         | -                    |
| 213209 | Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал                                     | 7,524,100.00         | -                    |
| 2133   | <b>Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг</b>                          | 904,801.64           | -                    |
| 213303 | Төвлөрүүлэх шилжүүлэг   | 904,801.64           | -                    |
| 2134   | <b>Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт</b> | -                    | 2,659,565.21         |
| 213403 | Төвлөрүүлэх шилжүүлэг   | -                    | 2,659,565.21         |
| 3      | <b>ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)</b>                     | <b>15,243,752.11</b> | <b>19,523,571.81</b> |
| 8      | <b>НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)</b>                            | 15,243,752.11        | 19,523,571.81        |
| 9      | <b>Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл</b>                     |                      | 15,243,752.11        |
| 10     | <b>Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл</b>                    | 15,243,752.11        | 34,767,323.92        |

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

| Код | Үзүүлэлт                            | Засгийн газрын оруулсан капитал | Дахин үнэлгээний нөөц | Хуримтлагдсан дүн | Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн |
|-----|-------------------------------------|---------------------------------|-----------------------|-------------------|--|
| C01 | 2021 оны 12-р сарын 31-ээр үлдэгдэл | 30,743,762.67                   | 941,921.76            | 453,340,864.12    | 485,026,548.55                         |
| C03 | Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл          | 30,743,762.67                   | 941,921.76            | 453,340,864.12    | 485,026,548.55                         |
| C08 | 2022 оны 12-р сарын 31-ээр үлдэгдэл | 30,743,762.67                   | 941,921.76            | 453,340,864.12    | 485,026,548.55                         |
| D01 | 2023 оны 1-р сарын 1-ээр үлдэгдэл   | 30,743,762.67                   | 941,921.76            | 453,340,864.12    | 485,026,548.55                         |
| D03 | Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл          | 30,743,762.67                   | 941,921.76            | 453,340,864.12    | 485,026,548.55                         |
| D08 | Тайлант үеийн үр дүн                | -                               | -                     | 6,640,834.34      | 6,640,834.34                           |
| D09 | 2023 оны 12-р сарын 31-ээр үлдэгдэл | 30,743,762.67                   | 941,921.76            | 459,981,698.46    | 491,667,382.89                         |

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

| Код  | Үзүүлэлт                                  | Төлөвлөгөө    | Гүйцэтгэл     | Зөрүү дүн    | Хувь  |
|--|---|---------------|---------------|--------------|-------|
| <b>71801 - СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛ</b>                |   |               |               |              |       |
| <b>80111 - ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ТОГТМОЛ ЗАРДАЛ</b> |   |               |               |              |       |
| 2103   | Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал | 50,078,000.00 | 46,538,490.79 | 3,539,509.21 | 92.93 |
| 210301   | Гэрэл, цахилгаан                          | 5,500,000.00  | 2,010,442.79  | 3,489,557.21 | 36.55 |
| 210302   | Түлш, халаалт                             | 44,378,000.00 | 44,378,048.00 | -48          | 100   |
| 210303   | Цэвэр, бохир ус                           | 200,000.00    | 150,000.00    | 50,000.00    | 75    |
| 2106   | Эд хогшил, урсгал засварын зардал         | 800,000.00    | 800,000.00    |              | 100   |
| 210604   | Урсгал засвар                             | 800,000.00    | 800,000.00    |              | 100   |
| <b>81605 - ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ</b>                      |   |               |               |              |       |
| 0100   | Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл           | 52,000.00     |               | 52,000.00    |       |
| 010001   | Төрийн сан дах МХ-ийн С1                  | 52,000.00     |               | 52,000.00    |       |

Булган аймгийн Бугат сумын цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын тайлан

|  |  |                |                |               |        |
|--|--|----------------|----------------|---------------|--------|
| <b>2109</b>  | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                          | 704,300.00     | 580,000.00     | 124,300.00    | 82.35  |
| 210901   | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                          | 704,300.00     | 580,000.00     | 124,300.00    | 82.35  |
| <b>81807 - ЦЭЦЭРЛЭГИЙН ХҮҮХДИЙН ХООЛ</b>   |  |                |                |               |        |
| <b>2105</b>  | Норматив зардал  | 24,754,700.00  | 18,811,350.00  | 5,943,350.00  | 75.99  |
| 210502   | Хоол, хүнс   | 24,754,700.00  | 18,811,350.00  | 5,943,350.00  | 75.99  |
| <b>81816 - ЗӨВ МОНГОЛ ХҮҮХЭД ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР</b>                                 |  |                |                |               |        |
| <b>2109</b>  | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                          | 1,948,900.00   | 1,900,000.00   | 48,900.00     | 97.49  |
| 210901   | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                          | 1,948,900.00   | 1,900,000.00   | 48,900.00     | 97.49  |
| <b>81823 - БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГЫН БАГШ АЖИЛЧДЫН МЭРГЭЖИЛ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ</b>          |  |                |                |               |        |
| <b>2109</b>  | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                          | 704,300.00     | 572,000.00     | 132,300.00    | 81.22  |
| 210901   | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                          | 704,300.00     | 572,000.00     | 132,300.00    | 81.22  |
| <b>81832 - НҮҮДЛИЙН БҮЛЭГТ ХАМРУУЛАХ</b>   |  |                |                |               |        |
| <b>2101</b>  | Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил                        | 6,521,000.00   | 6,521,000.00   |               | 100    |
| 210101   | Үндсэн цалин   | 5,150,000.00   | 5,305,023.00   | -155,023.00   | 103.01 |
| 210102   | Нэмэгдэл   | 1,371,000.00   | 1,215,977.00   | 155,023.00    | 88.69  |
| <b>2102</b>  | Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл           | 815,100.00     | 786,586.00     | 28,514.00     | 96.5   |
| 210201   | Тэтгэврийн даатгал                                       | 554,300.00     | 554,880.00     | -580          | 100.1  |
| 210202   | Тэтгэмжийн даатгал                                       | 65,200.00      | 65,280.00      | -80           | 100.12 |
| 210203   | ҮОМШӨ-ний даатгал  | 52,200.00      | 52,224.00      | -24           | 100.05 |
| 210204   | Ажилгүйдлийн даатгал                                     | 13,000.00      | 10,382.00      | 2,618.00      | 79.86  |
| 210205   | Эрүүл мэндийн даатгал                                    | 130,400.00     | 103,820.00     | 26,580.00     | 79.62  |
| <b>2105</b>  | Норматив зардал  | 4,158,000.00   | 2,554,900.00   | 1,603,100.00  | 61.45  |
| 210502   | Хоол, хүнс   | 4,158,000.00   | 2,554,900.00   | 1,603,100.00  | 61.45  |
| <b>2109</b>  | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                          | 1,843,900.00   | 1,842,800.00   | 1,100.00      | 99.94  |
| 210901   | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                          | 1,843,900.00   | 1,842,800.00   | 1,100.00      | 99.94  |
| <b>81834 - БОЛОВСРОЛЫН СТАНДАРТ, СУРГАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ</b> |  |                |                |               |        |
| <b>2101</b>  | Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил                        | 133,008,500.00 | 104,394,046.39 | 28,614,453.61 | 78.49  |
| 210101   | Үндсэн цалин   | 96,526,200.00  | 78,600,796.39  | 17,925,403.61 | 81.43  |
| 210102   | Нэмэгдэл   | 33,963,600.00  | 24,264,061.00  | 9,699,539.00  | 71.44  |
| 210104   | Урамшуулал   | 2,518,700.00   | 1,529,189.00   | 989,511.00    | 60.71  |
| <b>2102</b>  | Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл           | 19,422,800.00  | 15,052,018.06  | 4,370,781.94  | 77.5   |
| 210201   | Тэтгэврийн даатгал                                       | 13,208,300.00  | 10,227,605.79  | 2,980,694.21  | 77.43  |
| 210202   | Тэтгэмжийн даатгал                                       | 1,554,200.00   | 1,214,843.88   | 339,356.12    | 78.17  |
| 210203   | ҮОМШӨ-ний даатгал  | 1,243,000.00   | 962,835.08     | 280,164.92    | 77.46  |
| 210204   | Ажилгүйдлийн даатгал                                     | 310,100.00     | 239,442.71     | 70,657.29     | 77.21  |
| 210205   | Эрүүл мэндийн даатгал                                    | 3,107,200.00   | 2,407,290.60   | 699,909.40    | 77.47  |
| <b>2108</b>  | Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж | 469,500.00     | 469,500.00     |               | 100    |
| 210806   | Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ                          | 469,500.00     | 469,500.00     |               | 100    |
| <b>2109</b>  | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                          | 5,062,000.00   | 5,062,000.00   |               | 100    |

Булган аймгийн Бугат сумын цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын тайлан

|   |  |               |               |               |                 |
|---|--|---------------|---------------|---------------|-----------------|
| 210901  | Бараа үйлчилгээний бусад зардал                | 3,653,400.00  | 3,653,400.00  |               | 100             |
| 210902  | Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх              | 1,408,600.00  | 1,408,600.00  |               | 100             |
| <b>81835 - СУРГАЛТЫН ХЭВИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ХАНГАХ</b> |  |               |               |               |                 |
| <b>2101</b>   | Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил              | 30,473,500.00 | 38,369,487.09 | 7,895,987.09  | -<br>125.9<br>1 |
| 210101  | Үндсэн цалин                                   | 17,835,600.00 | 28,772,113.09 | 10,936,513.09 | -<br>161.3<br>2 |
| 210102  | Нэмэгдэл                                       | 10,556,900.00 | 7,562,911.00  | 2,993,989.00  | 71.64           |
| 210104  | Урамшуулал                                     | 2,081,000.00  | 2,034,463.00  | 46,537.00     | 97.76           |
| <b>2102</b>   | Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл | 4,703,700.00  | 2,959,140.65  | 1,744,559.35  | 62.91           |
| 210201  | Тэтгэврийн даатгал                             | 3,199,000.00  | 2,028,936.57  | 1,170,063.43  | 63.42           |
| 210202  | Тэтгэмжийн даатгал                             | 376,000.00    | 238,704.30    | 137,295.70    | 63.49           |
| 210203  | ҮОМШӨ-ний даатгал                              | 301,300.00    | 191,063.43    | 110,236.57    | 63.41           |
| 210204  | Ажилгүйдлийн даатгал                           | 74,900.00     | 39,110.85     | 35,789.15     | 52.22           |
| 210205  | Эрүүл мэндийн даатгал                          | 752,500.00    | 461,325.50    | 291,174.50    | 61.31           |
| Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл      |  |               | 15,243,752.11 | 15,243,752.11 | 1               |
| Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл     |  |               | 34,767,323.92 | 34,767,323.92 | 2               |

### 3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 1,099.5 мянган төгрөгийн зөрчил<sup>1</sup> илэрснээс, 183.5 мянган төгрөгийн 1 төлбөр акт, 834.8 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага, 81.2 мянган төгрөгийн 2 зөвлөмж өгсөн.

#### 3.1 Төлбөрийн акт

Нүүдлийн гэр цэцэрлэгийн хоол хүнсний материалыг нэг хүүхдэд ногдох нормыг 183.5 мянган төгрөгийг хэтрүүлэн зарцуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1.төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах, 5.1.2-т "төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх" 5.1.5."хариуцлагатай байх." гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

#### 3.2 Албан шаардлага

Өмнө онд үүссэн 834.8 мянган төгрөгийн авлагыг барагдуулах шийдвэр гаргаагүй тайлангийн хугацааны эцэст үлдэгдэлтэй хэвээр байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8 дахь заалтын дагуу "төсвийг зохистой удирдаж өр авлага үүсгэхгүй байх" гэсэн заалт зөрчигдөж байна.гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

#### 3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

<sup>1</sup> Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

## 1. Үндсэн хөрөнгийн данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Үндсэн хөрөнгийн дансанд элэгдлээрээ өртгөө бүрэн нөхсөн тэг үлдэгдэлтэй 5 нэр төрлийн 63 ширхэг хөрөнгө бүртгэлтэй байна.

Энэ нь Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолын 7 дугаар зүйлийн 7.1-д “Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь эзэмшилдээ байгаа илүүдэл эд хөрөнгө болон элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нөхсөн, түүнчлэн нөхөөгүй боловч гэмтэж засаж сэлбээд өөр зориулалтаар ашиглаж болох эд хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох саналыг бэлтгэн Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж шийдвэрлүүлнэ.” гэсэн заалт зөрчигдөж байгаа нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Тэг үлдэгдэлтэй ашиглагдаж байгаа үндсэн хөрөнгийг дахин үнэлэх.

## 2. Цалин хөлсийн данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тайлангийн хугацаанд цалин хөлсний зардлаас 81.1 мянган төгрөгийг ажил олгогчийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардалд гүйлгэн зарцуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 22.6.7.-д “Төсвийн шууд захирагч нь батлагдсан төсвийг энэ хуулийн 22.2.3-22.2.6-д заасан ангиллаар бүртгэж, тайлагнах”, Монгол Улсын Сангийн Сайдын 2021 оны 190-р тушаалыг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж: Төсөвлөгдсөн зардлыг зориулалтын дагуу зарцуулах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 06 дугаар сарын 20 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

## 4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

### Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

| Зөрчлийн товч утга            | Нийт зөрчил |       | Үүнээс        |       |                 |       |         |      |                                      |                     |   |     |   |
|-------------------------------|-------------|-------|---------------|-------|-----------------|-------|---------|------|--------------------------------------|---------------------|---|-----|---|
|                               |             |       | Төлбөрийн акт |       | Албан шаардлага |       | Зөвлөмж |      | Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага |                     | Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал |     |   |
|                               | Тоо         | Дүн   | Тоо           | Дүн   | Тоо             | Дүн   | Тоо     | Дүн  | Тоо                                  | Албан тушаалтны тоо | Тоо   | Дүн |   |
| Хүнсний материалын зарцуулалт | 1           | 183.5 | 1             | 183.5 |                 |       |         |      |                                      |                     |   |     | - |
| Тэг үлдэгдэлтэй хөрөнгө       | 1           | -     |               |       |                 |       | 1       | -    |                                      |                     |   |     |   |
| Зардал хооронд гүйсэн         | 1           | 81.2  |               |       |                 |       | 1       | 81.2 |                                      |                     |   |     |   |
| Өмнөх оны авлагыг             | 1           | 834.8 |               |       | 1               | 834,8 |         |      |                                      |                     |   |     |   |

Булган аймгийн Бугат сумын цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын тайлан

|                |          |                |          |              |          |              |          |             |  |  |  |  |
|----------------|----------|----------------|----------|--------------|----------|--------------|----------|-------------|--|--|--|--|
| барагдуулаагүй |          |                |          |              |          |              |          |             |  |  |  |  |
| <b>Дүн</b>     | <b>4</b> | <b>1,099.5</b> | <b>1</b> | <b>183.5</b> | <b>1</b> | <b>834.8</b> | <b>2</b> | <b>81.2</b> |  |  |  |  |

**Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал**

/мянган төгрөгөөр/

| Зөрчлийн товч утга                                       | Нийт зөрчил |          | Үүнээс        |          |                 |          |          |          |
|--|-------------|----------|---------------|----------|-----------------|----------|----------|----------|
|  |             |          | Төлбөрийн акт |          | Албан шаардлага |          | Зөвлөмж  |          |
|  | Тоо         | Дүн      | Тоо           | Дүн      | Тоо             | Дүн      | Тоо      | Дүн      |
| Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил |             |          |               |          |                 |          |          |          |
| 1 мэдээлэл хугацаа хоцроож мэдээлсэн                     | 1           |          |               |          |                 |          | 1        |          |
| <b>Дүн</b>   | <b>1</b>    | <b>-</b> | <b>-</b>      | <b>-</b> | <b>-</b>        | <b>-</b> | <b>1</b> | <b>-</b> |
| Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил                 |             |          |               |          |                 |          |          |          |
| Дүн  |             |          |               |          |                 |          |          |          |
| <b>Нийт дүн</b>  | <b>1</b>    | <b>-</b> |               |          |                 |          | <b>1</b> | <b>-</b> |

**5. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл**

| № | Төсвийн захирагчийн ангилал | Байгууллага, нэгжийн тоо |                             |                    |                 | Санал дүгнэлтийн хэлбэр |                |       |                 |
|---|-----------------------------|--------------------------|-----------------------------|--------------------|-----------------|-------------------------|----------------|-------|-----------------|
|   |                             | Аудитад хамрагдах        | Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр |                    |                 | Зөрчилгүй               | Хязгаарлалттай | Сөрөг | Дүгнэлт өгөхөөс |
|   |                             |                          | Санал дүгнэлт гаргасан      | Түүвэрт хамруулсан | Аудит хийгээгүй |                         |                |       |                 |
| A | 1                           | 2                        | 3                           | 4                  | 5               | 7                       | 8              | 9     | 10              |
| 1 | ТШЗ                         | 1                        | 1                           |                    |                 | 1                       |                |       |                 |
| 2 | Төсөл, хөтөлбөр             |                          |                             |                    |                 |                         |                |       |                 |
| 3 | ЗГТС                        |                          |                             |                    |                 |                         |                |       |                 |
| 4 | ТТЗ                         |                          |                             |                    |                 |                         |                |       |                 |
| 5 | ТЕЗ                         |                          |                             |                    |                 |                         |                |       |                 |
|   | <b>НИЙТ</b>                 | <b>1</b>                 | <b>1</b>                    |                    |                 | <b>1</b>                |                |       |                 |